Dünyada Ticaret

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Ticaret:** Mal ve hizmetlerin kâr amacıyla alım satımıdır. Neolitik Çağ'da tarımla ortaya çıkan ihtiyaç fazlası ürünlerin ve Kalkolitik Çağ'da işlenen madenlerin **değiş tokuşu (takas)** ile başlamıştır. Sanayi Devrimi'yle seri üretim artmış, ham madde ve pazar arayışı ticareti küresel boyuta taşımıştır.
- **Ticaret türleri:** Ülke içinde yapılan **iç ticaret**, ülkeler arasında yapılan **dış (uluslararası) ticaret**. Hiçbir ülke ihtiyacını tek başına karşılayacak ham madde, kapasite ve sermayeye sahip olmadığı için ülkeler fazla ürettiklerini satar, ihtiyaç duyduklarını satın alır.
- **Küresel ticaret merkezleri:** Dünya ticaretinin büyük bölümünü **Avrupa (AB)**, **Doğu Asya** ve **Kuzey Amerika** gerçekleştirir; Orta Doğu, Afrika, Güney Amerika ve BDT'nin payı küçüktür. Teknoloji, ulaşım ve iletişimdeki gelişmeler siyasi sınırların ticaretteki etkisini azaltmış, serbest ticaret bölgelerini yaygınlaştırmıştır. Salgın, savaş ve kriz gibi olaylar küresel ticareti sekteye uğratabilir.
- **Bölgeselleşme:** II. Dünya Savaşı'ndan sonra aynı coğrafyadaki ülkeler pazar oluşturmak ve rekabette güçlenmek için birleşme yoluna gitmiştir. Bölgeselleşme hem küreselleşmenin bir sonucu hem de ona karşı bir direnme gücüdür. Aşamalar: serbest ticaret bölgesi → **gümrük birliği** (ortak dış gümrük tarifesi) → **ortak pazar** (mal, hizmet, sermaye ve iş gücünün serbest dolaşımı).
- **Önemli anlaşmalar:** 1951 Paris Antlaşması ile Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu (6 ülke), 1957 Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu, 1992 Maastricht Antlaşması ile **Avrupa Birliği** (bugün 27 üye). **NAFTA** (ABD, Kanada, Meksika; 1994; 2020'de yerini yeni bir üçlü anlaşmaya bıraktı), **MERCOSUR** (1991; Arjantin, Brezilya, Paraguay, Uruguay), **RCEP** (2020'de imzalanan, Doğu Asya ve Pasifik ülkelerini kapsayan dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması).

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Ülke sınırları içinde yapılan ticarete iç ticaret denir.
( ) Dünyada kendi ihtiyacını tamamen kendi karşılayabilen pek çok ülke vardır.
( ) Avrupa Birliği'nin temeli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'na dayanır.
( ) Teknolojik gelişmeler ülkeler arası ticarette siyasi sınırların etkisini artırmıştır.

2 Bölgesel ticari örgütleri, özellikleriyle eşleştiriniz.

1. Avrupa Birliği
2. MERCOSUR
3. RCEP
4. NAFTA

a) Güney Amerika'da Arjantin, Brezilya, Paraguay ve Uruguay'ın kurduğu ortak pazar girişimi
b) ABD, Kanada ve Meksika arasında 1994'te yürürlüğe giren serbest ticaret anlaşması
c) 1992 Maastricht Antlaşması ile kurulan birlik
d) Doğu Asya ve Pasifik ülkelerinin 2020'de imzaladığı serbest ticaret anlaşması

3 Ticaretin insanlık tarihinde ilk ortaya çıkışı aşağıdakilerden hangisine dayanır?

A) Buhar makinesinin icadına
B) Tarımla birlikte elde edilen ihtiyaç fazlası ürünlerin değiş tokuş edilmesine
C) Bankacılığın ortaya çıkmasına
D) İnternetin yaygınlaşmasına
E) Sanayi Devrimi'ne

4 Ülke sınırları içinde farklı bölgeler arasında yapılan alım satıma ne ad verilir?

A) Dış ticaret B) İthalat C) İç ticaret D) İhracat E) Transit ticaret

5 Boş bırakılan yerleri uygun kavramlarla doldurunuz.

a) Malların para kullanılmadan başka mallarla değiştirilmesine ..... denir.
b) Üye ülkelerin kendi aralarında gümrükleri kaldırıp üçüncü ülkelere ortak gümrük tarifesi uyguladığı bütünleşmeye ..... denir.
c) Avrupa Birliği 1992'de imzalanan ..... Antlaşması ile kurulmuştur.

6 Ülkeler arasında uluslararası ticaretin yapılmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ham madde, üretim kapasitesi ve sermayenin ülkeler arasında eşit dağılmaması
B) Bütün ülkelerin aynı ürünleri üretmesi
C) Ülkelerin nüfuslarının eşit olması
D) Ulaşımın hiç gelişmemiş olması
E) Ülkelerin ihtiyaçlarının hiç değişmemesi

7 Dünya ticaretinde en büyük paya sahip üç merkez aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Afrika – Orta Doğu – Güney Amerika
B) Okyanusya – Orta Asya – Afrika
C) Güney Amerika – Afrika – Doğu Asya
D) Avrupa Birliği – Doğu Asya – Kuzey Amerika
E) Orta Doğu – Kuzey Amerika – Afrika

8 Sanayi Devrimi'nin ticaret üzerindeki etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ticaretin tamamen yerel pazarlarla sınırlanması
B) Değiş tokuşun yeniden tek ticaret biçimi olması
C) Ürünlerin daha kısa mesafelere taşınması
D) Ulaşım araçlarının yavaşlaması
E) Seri üretimin artmasıyla yeni ham madde kaynaklarına ve pazarlara ihtiyaç duyulması

9 "Bölgeselleşme hem küreselleşmenin bir sonucu hem de küreselleşme karşısında bir direnme gücüdür." yargısında vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

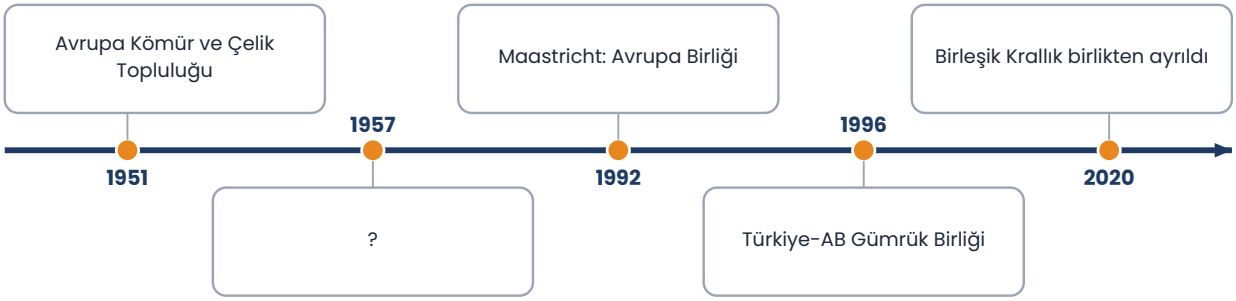
A) Ülkelerin dış ticareti tamamen durdurması
B) Küreselleşmenin bölgesel örgütleri ortadan kaldırması
C) Ülkelerin yalnızca iç ticaret yapması
D) Bölgesel örgütlerin küresel ticarete hiç katılmaması
E) Ülkelerin küresel rekabette ayakta kalabilmek için bulundukları bölgede birleşmesi

10 2020'de salgın nedeniyle yaşanan kısıtlamaların küresel ticarete etkisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dünya ticaret hacminin hızla artması
B) Ülkelerin tüm gümrük vergilerini kaldırması
C) Yatırımların hızla çoğalması
D) Üretimin düşmesi ve tedarik zincirlerinin kesintiye uğramasıyla arz-talep dengesinin bozulması
E) Turizmin rekor düzeye ulaşması

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Zaman şeridinde Avrupa Birliği ile ilgili bazı gelişmeler verilmiştir.
Şeritte soru işaretiyle gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Roma Antlaşması ile Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun kurulması
B) Avrupa Birliği'nin kurulması
C) Türkiye-AB Gümrük Birliği
D) Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kurulması
E) Birleşik Krallık'ın birlikten ayrılması

12 Tabloda bölgesel ekonomik bütünleşme aşamalarının özellikleri verilmiştir.
Tabloda **X** ile gösterilen bütünleşme aşaması aşağıdakilerden hangisidir?

Aşama	İç gümrükler kalkar	Ortak dış tarife	Sermaye-iş gücü dolaşımı
Serbest ticaret bölgesi	Var	Yok	Yok
X	Var	Var	Yok
Ortak pazar	Var	Var	Var

A) Serbest ticaret bölgesi
B) Ortak pazar
C) Gümrük birliği
D) Ekonomik ve parasal birlik
E) Takas sistemi

13 Bölgesel ticaret anlaşmalarının üye ülkelere sağladığı yararlarla ilgili;
I. Gümrük vergilerindeki kolaylıklarla ticaret hacminin artması
II. Üreticilerin daha geniş pazarlara ulaşması
III. Üye olmayan ülkelerden yapılan ithalatın vergisiz hâle gelmesi
verilenlerden hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

14 Bir yılda dünya mal ihracatının **20 trilyon $** olduğu ve bir bölgenin bu ihracatta **%35** paya sahip olduğu varsayılırsa bu bölgenin ihracatı kaç trilyon $ olur?

A) 3,5 B) 5 C) 7 D) 13 E) 35

15 MERCOSUR'un temel hedefi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Üyeler arasındaki ticareti yasaklamak
B) Üyeler arasında ortak gümrük tarifesinin uygulandığı; mal, hizmet ve üretim faktörlerinin serbestçe dolaştığı bir pazar kurmak
C) Ortak bir askerî ordu kurmak
D) Petrol fiyatlarını belirlemek
E) Üyelerin yalnızca tarım ürünü ihraç etmesini sağlamak

16 RCEP'i diğer bölgesel ticaret anlaşmalarından ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yalnızca Avrupa ülkelerini kapsaması
B) Gelişmişlik düzeyleri çok farklı ülkeleri kapsayan dünyanın en büyük serbest ticaret anlaşması olması
C) Ortak para birimi kullanması
D) Güney Amerika'da kurulmuş olması
E) Yalnızca iki ülke arasında imzalanmış olması

17 II. Dünya Savaşı'ndan sonra bölgesel ve ekonomik örgütlerin kurulmaya başlamasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Savaştan etkilenen ülkelerin ekonomik olarak toparlanabilmek için iş birliğine ihtiyaç duyması
B) Ülkelerin dış ticareti yasaklaması
C) Sanayi üretiminin sona ermesi
D) Ülkelerin nüfuslarının hızla azalması
E) Deniz ulaşımının kullanılamaz hâle gelmesi

18 Aşağıdakilerden hangisi iletişim ve ulaşım teknolojilerindeki gelişmelerin dünya ticaretine etkilerinden biridir?

A) Ticaretin yalnızca komşu ülkelerle yapılması
B) Ürünlerin taşınma süresinin uzaması
C) Ticaret hacminin daralması
D) Serbest ticaret bölgelerinin kapatılması
E) Ürünlerin dünyanın herhangi bir yerinden istenen yere hızlı ve güvenli biçimde ulaştırılabilmesi

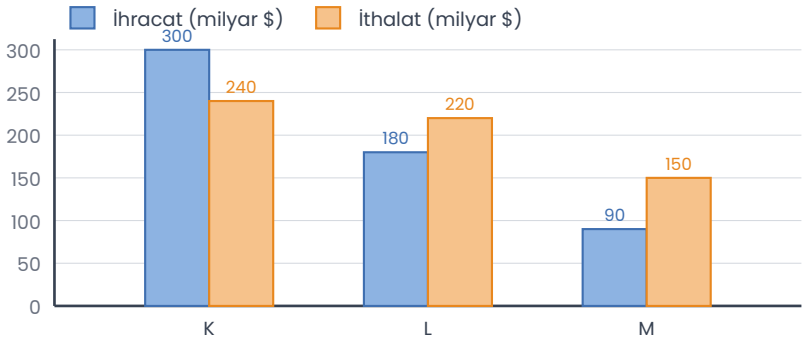
19 1994'te yürürlüğe giren NAFTA'nın yerini 2020'de alan yeni ticaret anlaşmasının tarafları aşağıdakilerden hangisidir?

A) Brezilya, Arjantin ve Şili
B) Çin, Japonya ve Güney Kore
C) Almanya, Fransa ve İtalya
D) ABD, Kanada ve Meksika
E) Rusya, Kazakistan ve Belarus

20 Yakın çevrenizde üretilen ve dünya ticaretinde yer alan **iki** mal ya da hizmete örnek vererek bunların dış pazarlara nasıl ulaştığını açıklayınız.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Grafikte üç kurgusal ülkenin yıllık ihracat ve ithalat değerleri verilmiştir. Grafiğe göre aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

A) Yalnızca K dış ticaret fazlası vermiştir; ihracatın ithalatı karşılama oranı en düşük olan ülke M'dir.
B) Üç ülke de dış ticaret fazlası vermiştir.
C) Dış ticaret hacmi en küçük ülke K'dir.
D) L'nin ihracatı ithalatından fazladır.
E) M'nin karşılama oranı %100'ün üzerindedir.

22 Bir ülke bir gümrük birliğine katılmıştır.
Bu ülkenin katıldığı birliğin dışındaki bir üçüncü ülkeden yapacağı ithalatta aşağıdakilerden hangisi geçerli olur?

A) İstediği gümrük vergisini serbestçe belirler.
B) Birliğin ortak dış gümrük tarifesini uygulamak zorundadır.
C) Üçüncü ülkelerle ticaret yapması yasaklanır.
D) Üçüncü ülkelerden gelen mallar vergisiz girer.
E) Birliğin diğer üyeleriyle ticaretinde gümrük vergisi öder.

23 Küreselleşmenin dünya ticaretine etkileriyle ilgili;
I. Bir ürünün parçalarının farklı ülkelerde üretilip başka bir ülkede birleştirilmesi yaygınlaşmıştır.
II. Bir bölgede yaşanan ekonomik kriz kısa sürede başka bölgelerin ticaretini etkileyebilir.
III. Ülkeler arasındaki karşılıklı ekonomik bağımlılık azalmıştır.
yargılarından hangileri doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) II ve III E) I, II ve III

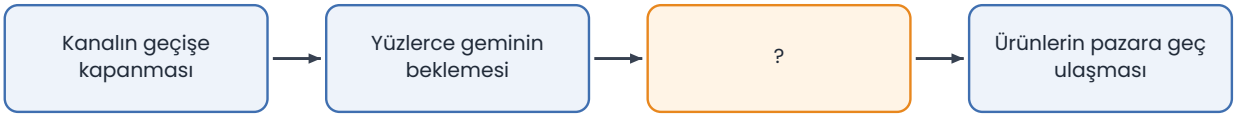
24 Kurgusal bir ülkenin dış ticaret hacmi, küresel bir krizin yaşandığı yıl **25 milyar $**'dan **22 milyar $**'a düşmüştür.
Bu ülkenin dış ticaret hacmi yüzde kaç değişmiştir?

A) %-3 B) %-12 C) %-13,6 D) %-22 E) %+12

25 Dünya ticaret ağlarının ve hacminin büyük ölçüde Kuzey Yarım Küre'deki sanayileşmiş bölgelerde yoğunlaşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bu bölgelerin nüfusunun çok az olması
B) Bu bölgelerde ulaşımın gelişmemiş olması
C) Bu bölgelerin ham madde ithal etmemesi
D) Bu bölgelerde sanayi üretiminin, sermayenin, gelir düzeyinin ve tüketimin yüksek olması
E) Bu bölgelerde deniz ulaşımının hiç kullanılmaması

26 Şemada önemli bir uluslararası deniz kanalının kazayla birkaç gün kapanmasının olası sonuçları gösterilmiştir.
Soru işaretiyle gösterilen yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Dünya ticaret hacminin kalıcı olarak ikiye katlanması
B) Hava yolu taşımacılığının tamamen durması
C) Limanlarda yük birikiminin azalması
D) Petrol fiyatlarının kesin olarak sıfırlanması
E) Gemilerin çok daha uzun rotalara yönelmesi ve taşıma maliyetlerinin artması

27 Günümüzde uluslararası ticarette en hızlı büyüyen kolun hizmet sektörü olması aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

A) Bilgi ve iletişim teknolojileri sayesinde yazılım, finans, eğitim gibi hizmetlerin sınır ötesine kolayca sunulabilmesi
B) Mal ticaretinin tamamen yasaklanması
C) Hizmetlerin taşınmasının çok pahalı olması
D) Ulaşım ağlarının daralması
E) İnternet kullanımının azalması

28 Aynı coğrafi bölgede bulunan ve tarihî ilişkileri olan ülkelerin bölgesel ekonomik örgütler kurmasının kolay olmasının nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bu ülkelerin aynı ürünleri üretmesi
B) Bu ülkelerin nüfuslarının eşit olması
C) Bu ülkelerin dış ticaret yapmaması
D) Bu ülkelerin iklimlerinin tamamen aynı olması
E) Ulaşım yakınlığı ve ortak geçmişin ticari bütünleşmeyi ve ortak gümrük anlayışını kolaylaştırması

29 Aşağıdakilerden hangisi bir ülkenin dış ticarette rekabet gücünü **en fazla** artırır?

A) Yalnızca ham madde ihraç etmesi
B) Ulaşım yatırımlarını durdurması
C) Bölgesel anlaşmalardan çekilmesi
D) Teknoloji ve AR-GE'ye dayalı, katma değeri yüksek ürünler üretmesi
E) Eğitim harcamalarını azaltması

30 Bölgesel ticari örgütlere üye olmanın bir ülkeye sağlayabileceği **bir yarar** ve **bir sakıncayı** yazınız.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**